

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.178/2021/7. szám

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2021. május 17. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2021. február 24. napján kihirdetett 3.B.234/2020/35. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott magánlaksértés büntetteként minősített bűncselekményénél a Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pontja mellett a (4) bekezdést is megjelöli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 6.000,- (hatezer) forint a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék 2021. február 24. napján kihirdetett 3.B.234/2020/35. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) és (8) bekezdés I. fordulata alapján testi sértés büntetében és magánlaksértés büntetében (Btk. 221. § (1) bekezdés (2) bekezdés c) pont). Ezért halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztés-büntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Rögzítette, hogy a vádlott a kiszabott szabadságvesztés büntetésből, végrehajtásának esetleges elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek sorsáról, illetőleg a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a kiszabott büntetés súlyosítása, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében.

Terhelt1 vádlott és védője a testi sértés vonatkozásában felmentésért, a magánlaksértés esetében eltérő, enyhébb minősítésért, egyebekben a kiszabott büntetés enyhítése érdekében fellebbezett.

[3] Az ügyészi fellebbezést a fellebbviteli főügyészség fenntartotta, átiratában a következőket kifejtve:

[4] A törvényszék a büntetőeljárási törvény rendelkezéseinek betartásával folytatta le az eljárást, melynek során a szükséges és lehetséges bizonyítást foganatosította, az általa megállapított tényállás túlnyomórészt megalapozott, azonban a történeti tényállás az iratok tartalma alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint kiegészítendő az alábbiakkal is:

[5] A nyomozás során tanú2, a magánlaksértés sértettje tanúvallomásában nyilatkozott arról, hogy a rongálással keletkezett kár 16.850 forint, amit azonban a vádlott a 15. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldalán tett sértetti nyilatkozat értelmében megtérített. Az ítélet 4. oldal 1. bekezdésében rögzítette a törvényszék a tényállás [22] pontjában azt, hogy tanú2 mozgáskorlátozott sértett a magánlaksértés miatt joghatályos magánindítványt terjesztett elő. Ennek időpontját azonban nem tüntette fel.

[6] A mozgáskorlátozott sértett tanúkihallgatására a nyomozás során 2019. április 17. napján került sor, sérelmére a magánlaksértés büntetnének elkövetése pedig 2019. március 12. napján történt. Az iratok tartalma, valamint a sértett nyomozati és bíróság előtt tett nyilatkozata értelmében azonban a joghatályos magánindítvány előterjesztésére 2019. március 12. napján már sor került.

[7] A nyomozást 2019. március 13. napján rendelték el a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző magánlaksértés bűncselekményének megalapozott gyanúja miatt. tanú2 sértett a 15. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalán kiegészítette a nyomozati vallomását, miszerint „Amikor az ajtóüveg betört, azon a napon én a szobában tartózkodtam és arra lettem figyelmes, hogy már robban az üveg, én bent néztem a tévét közben. Akkor mondtam, hogy hívjuk a 112-t, hívtuk is a rendőrséget és sokáig ott helyszíneltek. Kérdezte a rendőr, hogy megteszem-e a feljelentést és megtettem ellene a feljelentést”. A magánlaksértés bűncselekménye miatti nyomozás elrendelésére tehát a sértettnek a bűncselekményt követően nyomban kinyilvánított ez irányú akarata figyelembe vételével került sor, az pedig nem írható az egyébként mozgáskorlátozott sértett terhére, hogy csak ezt követő több, mint egy hónappal hallgatták őt meg tanúként 2019. április 17-én és kifejezett nyilatkozata írásban ekkor szerepel a magánindítványra vonatkozóan a jegyzőkönyvben.

Kétség esetén a nyomozó hatóság késedelme nem írható a sértett terhére. A joghatályos magánindítvány megtétele tehát a sértett részéről a rendőri intézkedés alkalmával már megtörtént, ennek eredményeként rendelték el a nyomozást, ezért a bűncselekmény elkövetésének napján a magánindítványt is előterjesztette a sértett.

Az erre tekintettel pontosított tényállás már mindenben megalapozott és másodfokú felülbírálatra alkalmas.

[8] A törvényszék részletes indokát adta az ítéletben annak, hogy miért nem fogadta el a vádlott által a testi épség elleni bűncselekmény vonatkozásában előterjesztett védekezést és miért az egyéb bizonyítékokra alapította a tényállást. A sértettek és tanuk következetesen nyilatkoztak az eljárás során. sértettl vallomását az életveszélyes sérülése keletkezésének körülményeire, módjára és a sérülést okozó eszközre nézve az ovosi kezelés dokumentumai és a szakértői vélemény is alátámasztja.

Mindezek miatt a vádlott és védője testi épség elleni bűncselekmény vonatkozásában előterjesztett felmentést célzó fellebbezése a bíróság mérlegelési tevékenységét támadja, amely a megalapozott tényállásra figyelemmel a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet.

[9] A bűncselekmények jogi minősítése nagyrészt törvényes.

[10] A magánlaksértés büntette vonatkozásában azonban bár a vádirat és a törvényszék ítélete (ítélet 3. oldal [15]-[18] pontjaiban) is rögzítette a magánlaksértés büntette törvényi tényállási elemeit, teljeskörűen mégsem vonta le a helyes minősítésre irányadó jogi következtetéseket.

[11] Aki más lakásába, vagy ezekhez tartozó bekerített helyre erőszakkal, fenyegetéssel bemegy, vagy ott bent marad és azt a (2) bekezdés c) pontja szerint felfegyverkezve is követi el, cselekménye a Btk. 221. § (4) bekezdése szerint minősül, amely 1-5 évig terjedhető szabadságvesztéssel büntetendő. Az ítélet 9. oldalának [76] pontjában tehát az indokolás is kiegészítendő a magánlaksértés büntette jogi minősítése vonatkozásában azzal, miszerint úgy ment be a vádlott a sértett ingatlanára, hogy nem csupán kést tartott magánál, hanem ütötte, verte az ajtót, kiverte annak üvegét, testi erővel be akarta nyomni úgy, hogy azt a sértett belülről nyomta. Mindezek a körülmények alapozzák meg a jogi minősítés fenti változatát.

[12] A törvényszék a bűnösségi körülményeket túlnyomó részt helyesen vette számba. Azok között azonban az a megállapítás a [79] pontban, hogy a vádlott cselekménye tipikusan indulati cselekmény és a vádlott indulatának kiváltásához sértettl sértett magatartása is hozzájárult, a vádlott vonatkozásában enyhítő körülményként nem értékelhető.

Nem értékelhető azért, mert egyrészt nem került feltárássra és nem is volt az ügy tárgya annak kiderítése, hogy a sértett miért hagyta el a vádlottat, bár adat van rá a sértett nyomozati és bíróság előtt tett vallomásában, miszerint korábban őt bántalmazta a vádlott az együtt élésük alatt, ezért félt tőle. Másrészt helyesen mutat rá az ügyészi fellebbezés indokolása arra, hogy nem egy hirtelen kialakult indulati állapotról van szó, ugyanis a vádlottnak a néhány háznyira

tőle lévő lakáshoz oda kellett mennie, előre felkészült a sértett számonkérésére és ezért magához vette a kést is.

A sértett és a vádlott közös gyermekei bár nem valamennyien felnőttkorúak, azonban a cselekmény elkövetésének időpontjában már 19, 17, 16, 15 és 13 évesek voltak. Nem olyan pici gyermekeket hagyott a sértett a volt élettársa háztartásában, akiknek a sorsa iránt közömbösséget mutatott volna. A csatolt gyámhatósági iratok alapján a két kisebb gyermek esetében azért kellett a gyermekek sorsát a gyámhatóságnak rendezni, mert annak ellenére, hogy hosszú élettársi viszony állt a vádlott és a sértett mögött, mégsem ismerte el addig apai elismerő nyilatkozattal a vádlott a két kisebb gyermeket. Az adott okot a gyámhatósági fellépésre és a polgári bíróság eljárásának lefolytatására, hogy rendezetlen volt a gyermekek családi jogállása és törvényes képviselője az anya családból történő távozásával.

A kifejtettekre tekintettel tehát hogy sértettl sértett a magatartásával mennyiben és miért járult hozzá a vádlott indulatához, kétséget kizáróan nem állapítható meg méltányolható körülményként a vádlott javára.

[13] Az alanyi és tárgyi bűnösségi körülmények mérlegelése alapján a törvényszék a vádlottal szemben halmazati büntetést szabott ki, ezért önmagában a halmazat súlyosító körülményként nem értékelhető. A sértettnek okozott sérülés életveszélyes volt, a késsel történő szúrás megnyitotta a hasüreget, orvosi beavatkozás nélkül a sértett halála is bekövetkezhetett volna. A szúrás ereje, mélysége, és a bélsérülés is ezt támasztja alá. A súlyosabb bűncselekmény büntetési tétele 2-8 évig terjedhető szabadságvesztés büntetés, míg a magánlaksértés büntetése helyes jogi minősítése esetén 1-5 évig terjedhető szabadságvesztés büntetés. E két bűncselekmény halmazata miatt a középérték figyelembevételével kellett, hogy a bíróság a büntetést kiszabja a vádlottal szemben, aki büntetett előéletű. Korábban már garázdaság büntetése és súlyos testi sértés büntetése miatt pénzbüntetésre ítélte a bíróság, valamint az ügyészség zaklatás vétsége miatt megrovást is alkalmazott vele szemben, amely utóbbi bűncselekményt 2016. június 21. napján követte el.

Helyesen mutat rá az ügyészi fellebbezés arra, hogy a vádlott részbeni beismerő vallomása csak csekély mértékben vehető az enyhítő körülmények között figyelembe. A súlyosító körülmények az enyhítő körülményekkel szemben nagyobb számban vannak.

[14] Mindezek miatt a halmazati büntetesként kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés büntetés nem igazodik megfelelően a vádlott terhére megállapított bűncselekmények tárgyi súlyához, valamint a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességhez sem.

Ennek okán a vádlott és védőjének enyhítést célzó fellebbezése a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet, ugyanakkor azonban az ügyészi fellebbezésben indítványozott végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás alkalmazása a generális valamint a speciális prevenció céljainak megvalósítása érdekében indokolt és szükséges, ugyanis a hasonló jellegű bűncselekmények, így a hozzátartozók sérelmére elkövetett testi épség elleni bűncselekmények is a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területén elszaporodtak. A családi konfliktusok hasonló módon való megoldása gyakran fordul elő.

[15] A kifejtettekre tekintettel az ügy elbírálását a Be. 598. § (2) bekezdése és a 2020.évi LVIII.tv. 211.§ (1), (2) és (4) bekezdés alapján tartandó tanácsülésen indítványozta a fellebbviteli főügyészség. Nyilvános ülés tartása esetén azon nem kíván részt venni. Az ítélet megváltoztatása indokolt a fellebbviteli főügyészség szerint a Be. 606. § (1) bekezdése alapján. A történeti tényállás kiegészítése és pontosítása szükséges az iratok tartalma alapján a rongálási kár mértékével, illetőleg annak vádlott általi megtérítése megtörténtével, ami enyhítő körülmény. Továbbá a magánlaksértés miatti magánindítvány időpontjának rögzítése is szükséges, ami 2019. március 12. A fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a magánlaksértés büntette jogi minősítését a Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont és (4) bekezdés szerint állapítsa meg az ítéltábla. Halmazati büntetésül a középmértékhez jobban igazodó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás alkalmazása indokolt, ennek okán pedig a büntetés végrehajtása felfüggesztésének a mellőzése. Egyebekben az ítélet helyes rendelkezéseinek a helyben hagyása indokolt.

[16] A védő az ítéltáblához eljuttatott fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy védence esetében a magánlaksértés büntette vonatkozásában kétséget kizáróan megállapítást nyert bűnössége. A testi sértés büntette azonban kétséget kizáróan nem bizonyított, így védence felmentését indítványozza, illetve a maradék cselekményért közérdekű munka büntetés kiszabására tett indítványt.

[17] A vádlott fellebbezése indokolásában megbánását hangoztatta, és hogy sajnálja a történeteket, de a testi sértést illetően maga is felmentését kérte. Kifejezte aggodalmát, hogy amennyiben végrehajtandó szabadságvesztés kerülne kiszabásra, akkor a gyerekek állami gondozásba kerülnének, pedig ő mindent megtesz megfelelő nevelésük, gondozásuk érdekében.

[18] Az ítéltábla tanácsülésen a törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590. § (1) , (2) és (7) bekezdése alkalmazásával teljes terjedelmében felülbírált (Be. 598. § (2) bekezdése).

A felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával ügyfelderítési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett.

[19] A másodfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a törvényszék a tárgyalásán megvizsgált bizonyítékokat egyenként és összességükben is okszerűen, a logika szabályait szem előtt tartva értékelte, ezért az általa rögzített tényállás túlnyomórészt megalapozott, az csupán kisebb részben szorul kiegészítésre a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján:

[20] A magánlaksértés büntette vonatkozásában tanú2 sértettnek, aki joghatályos magánindítványát 2019. március 12-én előterjesztette, a rongálás kapcsán 16.850 Ft kára keletkezett, melyet a vádlott megtérített.

[21] A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Vásárosnaményi Járási Hivatal Sz – 12/122/04332 – 9/2019. számú, 2019. május 14. napján kelt határozatával kiskorú gyermek és kiskorú gyermekl ideiglenes hatállyal Terheltlnél helyezte el. Az elhelyezésre azért került sor, mert a kiskorú gyermekeket az édesanya, sértettl elhagyta 2019. április 1. napján, a család számára ismeretlen helyre költözött.

2019. június 24-i határozatával a gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést fenntartotta, és ezzel egyidejűleg pert indított a gyermekek Terheltl vádlottnál történő elhelyezése iránt. Megállapította, hogy sértettl anya szülői felügyeleti joga szünetel. Rögzítette, hogy gyermek családi jogállása képzelt apával lett rendezve, gyermekl családi jogállása rendezetlen.

A gyámhatóság a kiskorú gyermekek részére Terheltl vádlottat családbafogadó gyámul kirendelte. A gyermekek a családbafogadó gyám háztartásában tartózkodnak, nevelkednek. A kirendelt családbafogadó gyám a kiskorúak törvényes képviselője, vagyonának kezelője, akinek működésére a szülői felügyeletet gyakorló szülő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadóak.

A gyámhatósági eljárásban a vádlott ellen folyamatban lévő büntetőeljárás ténye ismert volt.

A gyermekelhelyezés iránti perben megállapításra került, hogy sértettl anya a gyermekekkel a kapcsolatot nem tartja, tartásukról nem gondoskodik. Terheltl vádlott a perben a gyermekek vér szerinti apjának vallotta magát.

[22] Az így kiegészített tényállás most már megalapozott és irányadó a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében.

[23] A megalapozott tényállás esetén a másodfokú eljárásban a bizonyítékok felülrértékelésének tilalma folytán a Be. 593. § (1) bekezdése – (3) bekezdéséből következően a felmentésre irányuló fellebbezés eredményre nem vezethet.

[24] A törvényszék részletes indokát adta annak, hogy mely bizonyítékokat és miért vett figyelembe a tényállás megállapításánál, bizonyíték-értékelő tevékenysége kifogástalan.

Kellő alaposággal elemezte, hogy miért nem fogadta el a vádlottnak a testi épség elleni bűncselekményt érintően tagadásban megnyilvánuló védekezését és miért az egyéb bizonyítékokra (sértettek, tanúk vallomásai, az orvosi dokumentumok, az orvosszakértői vélemény) alapította a tényállást.

[25] A vádlott bűnösségére vont következtetés helytálló, a bűncselekmények jogi minősítése nagyrészt helyes.

[26] Az életveszélyt okozó testi sértés büntetnének megállapítása törvényes (Btk. 164. § (1) bekezdése (8) bekezdés I. fordulata), ugyanakkor a magánlaksértés büntette esetében a következőkre szükséges kitérni:

[27] A Btk. 221. § (1) bekezdése értelmében, aki más lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre erőszakkal, fenyegetéssel vagy hivatalos eljárás színlelésével bemegy, illetve ott bent marad, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe vagy az ezekhez tartozó bekerített helyre, az ott lakó vagy azzal rendelkező akarata ellenére vagy megtevésztéssel c) felfegyverkezve bemegy, vagy ott bent marad.

A (4) bekezdés kimondja, hogy a büntetés büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt a (2) bekezdésben meghatározott módon követik el.

[28] A vádlott és védője vitatja a felfegyverkezve történő elkövetést annak okán, hogy a vádlott tagadja, miszerint kést vitt volna magával, bántalmazta volna a sértettet. Ezzel szemben a törvényszék mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és megállapíthatónak tartotta az erőszakkal és a felfegyverkezve történő elkövetést, melynek indokát is adta. A vádlott és védő fellebbezése a bíróság mérlegelési tevékenységét támadja. A törvényszék ugyanakkor elmulasztotta levonni mérlegelő tevékenységét követően a helyes jogi következtetést, a magánlaksértés büntetténél a súlyosabb minősítést érintő jogi következtetés hiányzik.

Az előbbiek értelmében a helyes minősítés: magánlaksértés büntette (Btk. 221. § (1) bekezdése (2) bekezdés c) pontja és (4) bekezdés).

[29] A cselekmények minősítését és a joghátrányokat illetően az ítéltábla vizsgálta a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján, hogy a cselekmények elkövetése, vagy elbírálása időpontjában hatályos büntető törvényt alkalmazza-e. Mivel 2020. november 5. napjától szigorodtak a pártfogó felügyelet Btk. 69. § – 71. §-ban meghatározott szabályai, így az ítéltábla az elkövetéskor hatályos büntető törvény rendelkezéseit alkalmazta.

[30] A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket a törvényszék pontosan vette számba és súlyuknak megfelelően értékelte.

A másodfokú eljárásban a vádlott megbánása további enyhítő körülményt jelentett.

[31] Az ítéltábla ellentétben a fellebbviteli főügyészség álláspontjával, osztotta a törvényszék által a sértetti közrehatás kapcsán megfogalmazottakat.

A gyámhatósági iratokból, de a polgári bíróság perirataiból is rögzíthető, hogy sértett1 sértett a gyermekeit elhagyta, a gyermekek nevelése, gondozása, illetve sorsa iránt teljes közömbösséget tanúsított, később ismeretlen helyre is távozott. Az ítéltábla álláspontja szerint az anya magatartása erkölcsileg mélyen elítélendő, hiszen magukról gondoskodni nem tudó gyermekeket hagyott el, s ebben az esetben a gyermekek tényleges életkorának nem lehet túlzott jelentőséget tulajdonítani. Az egyik gyermek autista, aki beszélni nem tud, az életben való boldogulása nyilván nehezítettebb kortársaihoz képest.

Bár a sértettnek van olyan előadása, hogy félt a vádlottól korábbi viselkedése miatt, de nincs nyoma annak, hogy bármikor hatóságoktól segítséget kért volna a sértett, vagy hogy gyermekei sorsa miatt aggódva a gyermekek nála történő elhelyezését kérte volna.

A gyámhatósági iratokból látható, hogy a gyámhatóság bár tudott a vádlott ellen folyamatban lévő büntető eljárásról, de a helyszíni többszöri ellenőrzések és a rendelkezésre álló egyéb információk ismeretében is a vádlottnál helyezték el ideiglenes hatállyal a kiskorú gyermekeket, s ezzel egyidejűleg pert indítottak a gyermekek vádlottnál történő elhelyezése iránt, illetve az anya tartásdíj fizetési kötelezettségének megállapítása végett. A per folyamatban léte alatt a vádlott kinyilatkozta, hogy a kiskorú gyermekek esetében a hatósági eljárás lefolytatása végett ugyan nem intézkedett eddigiekben, de mindig is a gyerekeket sajátjaként elismerte, nevelte őket és elismeri továbbra is, hogy ő a vér szerinti apa.

Az anya úgy hagyta magára a gyerekeket, hogy új barátja lett.

[32] A halmazatot a törvényszék helytállóan nem vette figyelembe súlyosító körülményként. A büntetés kiszabásánál nem az enyhítő és súlyosító körülmények számának, hanem nyomatékának van jelentősége. (Kúria 56. BK vélemény I/7. szerkezeti egység).

[33] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Btk. 79. §-ban meghatározott büntetés célja, figyelembe véve a Btk. 80. §-ban megfogalmazott büntetéskiszabási elveket is a vádlottal szemben szabadságvesztés büntetés kiszabásával érhető el, mely a kialakult bírói gyakorlatot is tükrözi.

[34] Ugyanakkor azonban szükségesnek mutatkozik a büntetés kiszabási elvekről részletesebben szólni:

[35] A Btk. 80. § (1) bekezdése értelmében a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

[36] A Btk. 80. § (2) bekezdése rögzíti, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

(3) Ha e törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

[37] A Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabnia a tetтарыos büntetést; a középértéktől eltérő

büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354).

[38] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános bünteteskiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002. (II.20.) AB határozat III.1.3.).

[39] Jelen ügyben a súlyosabb bűncselekmény 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett. A halmazatban álló bűncselekmények miatt a középérték 7 év szabadságvesztés, melytől az elsőfokú bíróság jelentősen eltért, a törvényi minimumot, a 2 év szabadságvesztés büntetést szabta ki. A büntetés kiszabása során irányadó enyhítő és súlyosító körülmények részletes elemzésével azonban a középértéktől történő jelentős eltérés magyarázatával nem maradt adós.

Az ítéltábla teljes mértékben egyetértett a törvényszék érvelésével a joghátrány nemét és mértékét érintően.

[40] A Btk. 85. § (1) bekezdése értelmében a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető, ha – különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel – alaposan feltehető, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető.

[41] A Kúria 55. BK vélemény II. /1. pont rögzíti, hogy ha a bíróság szabadságvesztést szab ki, a büntetés mértékét a végrehajtás felfüggesztése lehetőségének a figyelmen kívül hagyásával állapítja meg (Btk. 80. § (4) bekezdése). A Btk. 85. §-ánál alapuló ítéleti rendelkezés járulékos jellegű, és ezzel a törvényi szabályozással, amely a felfüggesztett szabadságvesztést nem tekinti önálló büntetési nemnek, nem egyeztethető össze olyan gyakorlat, amely a végrehajtás felfüggesztését a büntetés hosszabb tartamával mintegy "ellensúlyozza".

A Btk. 86. § (1) bekezdése határozza meg azt az elkövetői kört, akik esetében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése kizárt törvény által, a vádlott nem tartozik ebbe a körbe.

II./2. pont alatt tartalmazza a kollégiumi vélemény, hogy ha az elkövető személyi körülményei kedvezőek, a bíróság általában csak jelentős társadalomra veszélyességű bűncselekmény miatt szab ki szabadságvesztést, és a büntetés célja rendszerint a két évet meg nem haladó büntetés végrehajtásának felfüggesztésével is elérhető.

II./3. pont alapján, ha az elkövető személyi körülményei kedvezőek, előtérbe kerülnek a bűncselekmény elkövetésének körülményei: a bűncselekmény jellege, a bűnösség foka, a bűncselekmény indítéka, az elkövetőnek a bűncselekmény elkövetése után tanúsított

magatartása (megbánta a bűncselekményt, jóvátette az okozott kárt stb.). Mindezeket a körülményeket elsősorban az egyéni megelőzés szempontjából kell értékelni, és ennek megfelelően lehet a próbaidő tartamát egyéniesítve megállapítani.

III. pont alatt taglaltak értelmében a törvényes és egyéniesített felelősségre vonás fontos követelménye, hogy a büntetőügyekben eljáró hatóságok az elkövető személyi körülményeit a büntetőeljárás során felderítsék, és azokat a bíróság az ügydöntő határozatában rögzítse és értékelje. Az értékelés keretében a bíróság számot ad arról, hogy a megállapított tények alapján miért és mennyiben találta indokoltnak az említett rendelkezések alkalmazását. Az érdemi értékelést nem pótolja a jogszabályi rendelkezések pusztá felsorolása vagy szövegének idézése.

[42] A vádlott bár büntetett előéletű, de jelenlegi személyi körülményei kedvezőek. A kiskorú gyermekeket saját háztartásában egyedül neveli, gondolja. Folyamatosan végez alkalmi munkát kőművesként, biztosítja a család megélhetését. Megbánta a bűncselekmény elkövetését, sajnálja a történeteket. tanú² sértett kárát megtérítette. Mindezek a kedvező személyi körülmények a szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztésének lehetőségét megeremtik. A próbaidő tartamának meghatározásánál a vádlott bűnösségi fokára és a cselekmények társadalomra veszélyességére is tekintettel az ítéltábla egyetértett a 4 évi időtartamban történő meghatározásával.

[43] Az ügyészség által a vádlott terhére, súlyosítás végett bejelentett fellebbezés eredményre nem vezetett, de az enyhítést célzó jogorvoslat sem alapos.

[44] Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) AB határozat 1. pontja alatt megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 104. § (1) bekezdése és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, miszerint a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen.

[45] A Btk. 102. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ügydöntő határozatban előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes.

[46] A törvény kizárólag a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése kapcsán jogosítja fel a bíróságot arra, hogy a bűnösséget megállapító és büntetést kiszabó ítéletben mentesítse az elítéltet a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól. Az előzetes mentesítés szubjektív, alanyi feltétele – az utólagos mentesítéshez hasonlóan – a terhelt érdemessége.

[47] Az érdemesség fogalmát, illetőleg annak tartalmát a jogalkotó sem a korábbi Btk.-ban, sem a Btk.-ban nem határozta meg, annak tartalmára vonatkozóan a jogszabály indokolása ad némi iránymutatást. A fogalom valóságos tartalmát a bírói gyakorlat munkálta ki (EBH1983. 51.).

Az érdemesség vizsgálatánál különösen az elkövető személyét, életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és motívumait kell értékelni (EBH1986. 92.).

Az érdemesség megállapításánál nemcsak az elkövető személyét és életvitelét, hanem a bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét is értékelni kell (BH1983. 221.).

[48] Az ítéltábla a fenti szempontok figyelembevételével nem látott lehetőséget a vádlott előzetes mentesítésére a nagyobb tárgyi súlyú, hozzátartozó sérelmére elkövetett bűncselekmény kapcsán.

[49] Az ítélet egyéb rendelkezései helyesek és törvényesek.

[50] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően a törvényszék ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

[51] A kirendelt védő díjának megállapításáról a másodfokú bíróság a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (1) bekezdése – (3) bekezdésére hivatkozással döntött.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 613. § (1) bekezdését és 574. § (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2021. május 17.

Dr. Balla Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva s.k. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 3.B.234/2020/35. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerős.

Debrecen, 2021. május 17.

Debreceni Ítéltábla
1.Bf.178/2021/7/II

12

Dr. Balla Lajos s.k.
a tanács elnöke